

Zeven jaar student, zeven jaar medewerker en zeven jaar voorzitter van het college van bestuur. Dat zijn de drie relaties die Theo Vos met de Landbouwuniversiteit heeft gehad. Tussen de laatste twee periodes, die van medewerker en die van bestuurder, zat twintig jaar. Toen Theo Vos na die twintig jaar weer in Wageningen terugkwam was de Landbouwhogeschool veranderd in de Landbouwuniversiteit. Hem viel vooral de toegenomen omvang op en de veel grotere differentiatie in opleidingen en vakdisciplines. Maar vooral viel hem de overgang op die de instelling had doorgemaakt van praktijkgerichtheid naar wetenschappelijke gerichtheid.

- Toespraak door
Minister J.J. van Aartsen
"Van LU naar brainport Wageningen" pag. 1
- Afscheidsrede door
dr.ir. M.P.M. Vos
"Van LU naar LU: wat nu?" pag. 8
- Afscheidswoord door
prof.dr. C.M. Karssen
rector magnificus pag. 19

**Inleiding door de Minister van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij, de heer J.J. van Aartsen,
ter gelegenheid van het afscheid van dr. ir. Theo Vos
als voorzitter van het College van Bestuur van de
Landbouwuniversiteit Wageningen op 29 januari 1997**

Dames en heren,

Landbouwuniversiteit Wageningen moet vanaf vandaag verder zonder Theo Vos.

Toch gaat Wageningen na het tijdperk Vos een zeer interessante toekomst tegemoet.

Een toekomst als het Kenniscentrum Wageningen. Wageningen, als internationaal brainport van het landbouwkennissysteem.

Er zijn maar heel weinig landen op deze wereld waarmee Wageningen momenteel niet samenwerkt. Ik denk hierbij aan onze naaste burens de Bondsrepubliek Duitsland en België, maar zeker ook verder van huis: aan de ontwikkelingslanden, aan Latijns Amerika of aan China. Voordat deze gewenste brainport gevormd kan worden, zijn belangrijke aanpassingen in de kennisinfrastructuur noodzakelijk. De kennisinfrastructuur moet immers ook meegaan met de ontwikkelingen in onze maatschappij, in de groene ruimte en in het denken over genereren en benutten van kennis.

De voorgestane aanpassingen moeten leiden tot een hogere kennisintensiteit van onze economie en van mijn beleidsterrein in het bijzonder.

Naar aanleiding van het advies Peper heeft het kabinet haar standpunt hieromtrent bepaald.

Een standpunt dat de Tweede Kamer vorige maand unaniem heeft onderschreven.

Voordat ik het Kenniscentrum Wageningen nader zal bespreken, noem ik nog eens nadrukkelijk de doelstelling van het kabinet.

Het gaat om een toonaangevend kennissysteem van hoge kwaliteit.

Zo'n kennissysteem hebben we nodig voor de duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied, voor een concurrerende agrarische sector en voedingsmiddelen-industrie. Het kabinet hanteert hierbij de volgende uitgangspunten:

- * in de eerste plaats: de consequente toepassing van vraagsturing en het profijtbeginsel.
- * en in de tweede plaats: helderheid en transparantie door herkenbare bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheden;

Dan nu het Kenniscentrum Wageningen.

De totstandkoming van het Kenniscentrum Wageningen staat centraal in de aanpassingen van de kennisinfrastructuur. Op grond van de adviezen aangaande het KCW, heeft het kabinet gekozen voor een sterke kennisinstelling voor de agribusiness, groene ruimte en voeding.

In dit KCW worden de Landbouwuniversiteit, DLO en delen van praktijkonderzoek, alsmede op termijn enkele delen van andere Wageningse kennisinstellingen, zoals het IAC, ILRI, ATC, STOAS en IKC, samengebracht. Een dergelijk kenniscentrum maakt een geïntegreerde aanpak van maatschappelijke vraagstukken mogelijk. Ik heb daarbij vraagstukken voor ogen als plattelandsontwikkeling, voedselvoorziening, kennis over productieketens en beheer van de groene ruimte. Vraagstukken, zoals verwoord in het kabinetsstandpunt. Juist deze geïntegreerde aanpak vormt de kracht van het KCW.

Dit is de bron waaruit wekelijkse vernieuwing voortkomt.

Het KCW mag niet een "onneembaar" *fort Wageningen* worden.

Daartoe moet Brainport Wageningen open verbindingen onderhouden met andere universiteiten en onderzoeksinstellingen in binnen- en buitenland. In dit verband hoop ik dat het Technologisch Topinstituut Voedselwetenschappen van de grond komt en vruchtbaar zal samenwerken met KCW en het bedrijfsleven.

Verder acht ik een verdere investering in de samenwerking met TNO van belang.

De totstandkoming van het KCW vereist een goed gecoördineerde aanpak tussen LUW, DLO en mijn departement.

Ik zal daarbij nadrukkelijk betrokken zijn.

Ik acht het van belang, dat LUW en DLO nu al gaan nadenken over de uitdagingen en kansen van het toekomstig KCW. Het verheugt mij daarom dat beide instellingen positief op de plannen hebben gereageerd. Met veel belangstelling heb ik kennis genomen van het startdocument, dat het College van Bestuur van de LUW en de Hoofddirectie van DLO hebben opgesteld.

Dit startdocument bevat zinvolle ideeën, die de nieuwe voorzitter de nodige bagage zal meegeven voor de opbouw van het KCW.

Dit jaar zal de integratie van de besturen van LUW en DLO kunnen beginnen.

Ik zal de nieuw te benoemen voorzitter van dat bestuur vragen een stappenplan op te stellen om te komen tot het KCW.

Voor Nederland bereiken we dan een unieke structurele samenwerking in bestuurlijk en organisatorisch opzicht tussen een universiteit en een grote onderzoeksorganisatie. Daarmee wordt het KCW een centrum voor hoogstaand wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, waar probleemoriëntatie en vraagsturing bepalend zijn.

Ik wil de KCW-partners het volgende meegeven: Laten we onze creativiteit benutten om in redelijkheid goede oplossingen te vinden voor situaties waarin de wet niet voorziet.

Daarmee bedoel ik, dat we ons bij de te nemen stappen bij de vormgeving van het KCW niet met handen en voeten moeten laten binden door datgene wat nu is vastgelegd voor de afzonderlijke instellingen.

Vanzelfsprekend moeten we juridische tekortkomingen, die we tegenkomen, signaleren.

Op zeker moment is de tijd rijp om in overleg met andere ministeries tot de benodigde aanpassing van wet- en redengeving voor het KCW te komen.

Dames en Heren,

Wat levert het KCW nu op?

Van zo'n internationaal op topkwaliteit gericht KCW gaat naar mijn oordeel grote aantrekkingskracht uit.

Allereerst **aantrekkingskracht** op studenten.

Voor welke agrostudent uit binnen- of buitenland is het niet aantrekkelijk zich wetenschappelijk te bekwamen in een kenniscentrum op wereldniveau?

Nu al bedraagt de participatie van buitenlandse studenten met een beurs bijna acht procent.

Het merendeel van hen is afkomstig uit de ontwikkelingslanden.

Het KCW zal hoog opgeleide personen afleveren, die gemakkelijk hun weg zullen vinden op de internationale arbeidsmarkt.

Een boeiend perspectief voor geïnteresseerde studenten.

Aantrekkingskracht op het onderzoek.

Het KCW maakt het mogelijk aanwezige kennis te integreren. Binnen het KCW zal zowel het fundamentele onderzoek als het praktijkgerichte onderzoek zich kunnen ontwikkelen. Tenslotte kan het KCW het onderzoek verleggen buiten de traditionele paden, omdat daar vernieuwing van het onderzoek plaatsvindt.

Dat discipline-overstijgende gebied is het terrein waarop LUW en DLO succes hebben geboekt.

Dáár liggen ook in de toekomst kansrijke uitdagingen voor het KCW.

Ik vind het van wezenlijk belang, dat studenten en promovendi van andere universiteiten tussentijds kunnen instromen om elders opgedane kennis toe te passen en te verdiepen binnen het KCW.

Aantrekkingskracht voor het bedrijfsleven.

Niet alleen voor het werven van hoogopgeleid personeel.

Ik verwacht, dat het bedrijfsleven, de markt en het buitenland nog beter aan hun trekken zullen komen bij het KCW voor hun Research & Development-programma's. Nu bedraagt het niet door mij gefinancierde deel van de activiteiten van de afzonderlijke kennisinstellingen rond 40%. Bij de vorming van KCW met het praktijkgerichte onderzoek erbij kan dit zich naar mijn oordeel ontwikkelen tot meer dan 50%.

Ik heb daar geen enkel bezwaar tegen.

Tenslotte de **aantrekkingskracht** voor de overheid.

Naast mijn departement zullen andere ministeries en lagere overheden nog beter bediend kunnen worden voor

hun beleidsrelevante vraagstukken dan nu door de afzonderlijke instellingen

Dames en Heren,

Tot zover mijn kijk op het KCW.

Nu kom ik terug op de man, voor wie wij vandaag bijeen zijn gekomen: Theo Vos.

De man, die heeft verzocht het KCW centraal in deze toespraak te stellen en niet zijn persoon.

Toch ging mijn voorgaande betoog direct en indirect over Theo Vos.

Theo Vos is een van de personen, die een prachtige carrière 'KCW avant la lettre' heeft doorlopen.

Begonnen bij de LUW, vandaar naar DLO, aansluitend naar het LNV-beleid, vervolgens naar het bedrijfsleven om tenslotte terug te keren naar de LUW.

Een combinatie van werkzaamheden, die uitstekend past in de gedachte achter het KCW.

Onder zijn voorzitterschap van het College van Bestuur heeft de LUW veelbelovende ontwikkelingen in gang gezet. Zoals de zeven onderzoeksscholen, die onder zijn leiding zijn gestart.

Zes van deze onderzoeksscholen zijn inmiddels door de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen erkend.

Ik zie ontwikkelingen als deze niet alleen in relatie tot zijn eerder geschetste loopbaan, maar bovenal in relatie tot de opvattingen van Theo Vos.

Opvattingen over de positionering van de landbouw-wetenschappen in de nationale wetenschappelijke context, maar nadrukkelijk ook kijkend naar internationals verhoudingen.

Ik zou willen besluiten met een passend citaat van Theo

Vos uit het Wageningse Alumniblad van december jl. Hij zei daarin: 'Al met al is de Landbouwniversiteit natuurlijke een organisatie met een geweldige uitstraling en expertise. Ik denk en hoop dat dat nog verder verbetert in de samenwerking, in de fusie met de Dienst Landbouwkundig Onderzoek.

Toen ik zeven jaar geleden in Wageningen terugkwam, wilden DLO en de Landbouwniversiteit zich zoveel mogelijk ten opzichte van elkaar profileren.

In die zeven jaar is het besef gegroeid dat dat eigenlijk niet goed is.

Dat je met die twee geweldige kennisinstituten naar elkaar toe moet groeien.

Natuurlijk had dat besef er eerder kunnen zijn, maar het is het gevolg van een rijpingsproces.

Een noodzakelijk rijpingsproces.' Aldus Theo Vos.

Ik zou daar aan toe willen voegen: 'nu de tijd rijp is, laten we oogsten'.

Niet alles tegelijk, maar ieder product op de juiste tijd.

Dames en heren,

Wageningen verliest in Theo Vos een bestuurder met visie. Gelukkig heeft hij ons de afgelopen jaren voldoende stof gegeven tot nadenken over het KCW en de uitwerking ervan. Theo, ik dank je voor je integriteit, je gezonde bestuurlijke intuïtie en bovenal je hart voor de zaak.

Dr.ir. M.P.M. Vos **Van LH naar LU, wat nu?**

Ruwweg zeven jaar student, zeven jaar medewerker en zeven jaar voorzitter. Ziedaar de drie relaties die ik met de Landbouwniversiteit heb gehad. Tussen de laatste twee periodes, die van medewerker en die van bestuurder, zat twintig jaar. Ik wil vanmiddag bij mijn afscheid iets zeggen over de belangrijkste veranderingen tussen die twee laatste periodes. Veranderingen zoals ik ze persoonlijk heb gesignaleerd en ervaren.

Toen ik na twintig jaar in Wageningen terugkwam was de Landbouwhogeschool veranderd in de Landbouwniversiteit. Mij viel de toegenomen omvang op en de veel grotere differentiatie in opleidingen en vakdisciplines, maar vooral viel mij op de overgang die de instelling had doorgemaakt van praktijkgerichtheid naar wetenschappelijke gerichtheid.

De Landbouwhogeschool was met recht een wetenschappelijke instelling geworden, dus -bij de huidige definitie- een echte universiteit.

De huidige Wageningse student wordt wetenschappelijk opgeleid. De kwaliteit van het onderwijs en het onderzoek wordt -zowel nationaal als internationaal- op wetenschappelijk niveau vergeleken. En met trots constateer ik dat Wageningen bij deze vergelijkingen het bepaald niet slecht doet.

Deze externe oordelen vormen voor het bestuur een fantastisch instrument om de zwakke en sterke punten van de instelling te onderkennen.

Was alles fantastisch aan deze universiteit, toen ik hier terug kwam?

Nee, natuurlijk niet, want zeker een echte universiteit heeft ook wel minder gunstige trekjes. Ik noem U drie punten die mij helaas ook opvielen.

Op de eerste plaats: de sport van het in het openbaar kritiek uitoefenen op de eigen instelling werd ook hier uitbundig beoefend.

Ten tweede bleek de overhead, de bureaucratie als u wilt, buitenproportioneel gegroeid in relatie tot de omvang en de taken van de instelling.

Ten slotte: zich beroepend op hun academische vrijheid waren wetenschappers eraan gewend geraakt zelf te kunnen bepalen welke richting de universiteit op moest.

Dat was wel even schrikken voor iemand die zo lang nauw had samengewerkt met het bedrijfsleven, vooral het agrarische bedrijfsleven en de agri-business. Op deze drie punten kom ik zo nog even terug.

Graag wil ik u in dit afscheidsverhaal deelgenoot maken van enkele van mijn ervaringen van de laatste zeven jaar met onze universiteit. Dat is natuurlijk niet zonder risico, immers ik ben er niet alléén zelf bij geweest, ik was in hoge mate medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen.

Vele zaken kwamen op mij af. Ik wil ze slechts aanduiden. Voor insiders zijn ze veelzeggender dan voor buitenstaanders.

- Daar waren allereerst de jaarlijkse kortingen van overheidswege op ons budget.

- Dan de bijna-jaarlijkse wijzigingen in de wetgeving op de studiefinanciering.
- Verder wil ik noemen het inspannende en tijdrovende zoeken naar een modernere bestuursvorm.
- En dan was er de noodzaak om veel meer aandacht te geven aan de studeerbaarheid van het onderwijs, een walgelijk woord voor een in wezen zeer goede zaak.
- Lang en moeizaam ten slotte (want daar wil ik mijn opsomming bij laten) zijn we bezig geweest met het ontwerpen van een rechtvaardig en inzichtelijk model voor de interne verdeling van personele en financiële capaciteit.

Dames en heren,

uit deze opsomming zou u al kunnen afleiden dat ik steeds sterk geporteerd ben geweest voor de invoering van een nieuwe bestuursstructuur; dat thema heeft voor mij door alle andere heen gespeeld; een nieuwe bestuursstructuur, die de verschillende verantwoordelijkheden voor de instelling duidelijk zou neerleggen waar ze thuis horen: bestuurlijke verantwoordelijkheid bij een professioneel bestuur, wetenschappelijke verantwoordelijkheden bij professionele wetenschappers. Ik ben dan ook blij met de nieuwe wet op de modernisering van het universitaire bestuur die wellicht eind dit jaar kan worden ingevoerd. Te meer omdat deze wet volgens mij een gezonde inspraak en medezeggenschap van studenten en medewerkers absoluut niet in de weg staat.

Ik neem U mee terug naar de drie eerder genoemde universitaire hebbelijkheidjes:

- het in het openbaar kritiek uitoefenen
- de bureaucratie

- en de academische vrijheid.

Aan de hand van enkele voorbeelden zal ik illustreren wat ik bedoel.

Wetenschappers oefenen graag in het openbaar kritiek uit op de eigen instelling, liefst met een beroep op hun wetenschappelijke vrijheid. Dat zij daarmee het imago van hun eigen instelling kunnen beschadigen realiseren zij zich niet altijd. Zo wordt bijvoorbeeld kritiek geoefend op de kwaliteit van onze afgestudeerden. Door de verkorting van de studiefinanciering en door de grote nadruk die op het zogenaamde onderwijsrendement is komen te liggen, zou er niet meer voldoende ruimte zijn voor echte academische vorming. Persoonlijk vraag ik me echter af of het vroeger wel zoveel beter was.

Er zit hier grijs genoeg in de zaal om U te vragen mee te gaan naar veertig jaar geleden. Weet U het nog: we hadden toen een zesjarige lagere school en een vijfjarige HBS-B, die toegang gaf tot vele exacte opleidingen. Die HBS had een heel breed vakkenpakket en kon dus niet veel diepgang per vakgebied waarmaken.

Tegenwoordig volgt een scholier een achtjarige basisschool en een zesjarige VWO, met weliswaar een smaller vakkenpakket, maar daar wordt dan wel behoorlijk diep in gedoken.

Mijn stelling luidt, dat de student van nu voor de relevante vakgebieden instroomt op het niveau dat wij pas aan het eind van de propedeuse bereikten.

Ons curriculum omvatte indertijd één jaar propjes, twee jaar kandidaats en twee-en-een-half jaar ingenieurs,

waarvan een half jaar verplichte praktijkstage. Die praktijk was prima voor de arbeidsmarktorientatie, maar was wetenschappelijk nauwelijks relevant. Overigens vind ik het nog steeds jammer dat het kandidaats is afgeschaft. Sterker nog, het had naar mijn mening nooit afgeschaft mogen worden. Destijds was het onder studiegenoten zeer gebruikelijk om nationaal en ook internationaal van universiteit te switchen. Dat is nu praktisch niet meer mogelijk en het wordt ook niet gestimuleerd.

En kent U nog de programmering van het collegejaar in die dagen? Dat begon in oktober, januari viel stil, eind mei was het jaar afgelopen. Kom daar tegenwoordig nog maar eens om. Tegenwoordig kennen we curricula van 4 en 5 jaar, waarin de studenten op een hoger niveau insteken en vele malen intensiever bezig zijn. Al die lange vakanties zijn als sneeuw voor de zon verdwenen.

De huidige afgestudeerde is anders dan wij waren, maar hij en zij zijn beslist niet minder. Ze zijn vaker vrouw, vele malen wetenschappelijker en merendeels jonger. Dat laatste gaat overigens vanzelf over.

De student van tegenwoordig moet zich onder tijdsdruk diepgaand bezig houden met zijn vakgebied. Dat lijkt mij een uitstekende garantie voor daarna: want een universitaire opleiding is niet meer toereikend voor een hele carrière. De tijd gaat snel, de wetenschap wellicht nóg sneller en dus zal het volstrekt normaal worden dat de afgestudeerde al werkend blijft studeren.

Tot de potentiële werkgevers van onze afgestudeerden durf ik dan ook gerust te zeggen: luister niet te veel naar

onze soms wat mopperige geleerden- ons product (hun product dus eigenlijk) is uitstekend, ja beter dan ooit.

Het tweede punt waar ik nog even op terugkom is de bureaucratie. Ik liep zeven jaar geleden al aan tegen de in mijn ogen verambtelijkte, bureaucratische wijze van werken. Dat begon al bij mijn aanstelling. Toen moest mijn toenmalige secretaresse Nicoline maar liefst zes telefoontjes besteden aan een simpele medische keuring, om vervolgens te ontdekken dat ze daarvoor eigenlijk een schriftelijke aanvraag had moeten indienen.

In mijn belevenis heeft dit bureaucratische gedrag op zijn minst twee oorzaken.

In de eerste plaats moet ik -ik kan er niet onderuit- wijzen op de interne democratisering als oorzaak van bureaucratie.

Om een voorbeeld te geven, zeven jaar geleden vergaderde de universiteitsraad elke maand een volle dag met een dossier van gemiddeld zo'n 400 pagina's tekst. U begrijpt dat we toen nog in de tijd leefden waarin iedereen over alles het woord voerde. Intussen is, mede dankzij de inspanning van de voorzitter van de raad, de vergaderfrequentie teruggebracht tot enkele uren per zes weken. Helaas zijn de dossiers niet echt veel dunner geworden.

Verder geloof ik dat ook de overheid veel bureaucratie heeft veroorzaakt. De overheid heeft de universiteiten verzelfstandigd, maar zij wil desondanks de baas blijven spelen. Dat lokt bureaucratie uit. Die zogenaamd terug-tredende overheid wil almaar blijven aansturen, waar een

dialogoog natuurlijk meer op zijn plaats was geweest.

Om maar weer een voorbeeld te geven: wij kenden een zogenaamd compartiment-2 in de jaarlijkse rijksbijdrage. Dat was het budget-onderdeel waaruit wij eigen ideeën voor vernieuwing mochten financieren. Maar op het departement vertrouwde men ons geloof ik niet helemaal. In mijn beleving waren daar zeker twee ambtenaren voltijds doende te controleren of wij wel echt deden wat we beloofd hadden. Dus moesten wij op onze beurt weer enkele mensen inzetten om te bewijzen dat we inderdaad deden wat we zeiden dat we deden. Gelukkig hebben wij de toenmaals verantwoordelijke DG van de onzinnigheid van deze situatie kunnen overtuigen.

Het laatste punt waarop ik nog even terug kom is de academische vrijheid, het op eigenkoers varen van wetenschappers. Ik kan u zeggen dat ik met groot genoegen terugdenk aan mijn begintijd hier, waarin wij werkten aan een nieuw strategisch plan richting 2000. In de loop van de jaren hadden teveel medewerkers de gelegenheid gehad zelf te bepalen welke koers zij op wilden en daarmee de Landbouwniversiteit Wageningen; helaas waren al hun koersen niet identiek. Na vele discussies is het ons gelukt voor het eerst weer een algemene doelstelling voor de universiteit te formuleren, een 'mission statement'. Dat was een spannend proces en echt plezierig was de snelle acceptatie van die nieuwe missie.

Waarom vind ik, ondanks de minpunten die ik tegenkwam, de Landbouwniversiteit per slot van rekening zo

leuk? Een gevoel, een beleving uitleggen in woorden is niet zo gemakkelijk.

Heel algemeen gesteld zeg ik: 'Universiteit' staat voor mij voor 'toekomst'. Dat mijn vertrouwen in de toekomst, in de jeugd en dus in onze studenten, groot is - dat heb ik al laten merken.

Nu weten we aan deze universiteit allemaal waar we voor werken.

En iedereen kan het nu weten, want we dragen het overal met kracht uit: de voedselkolom en de groene ruimte zijn onze taakvelden, duurzaamheid is het sleutelwoord. Dan hebben wij het over de primaire levensbehoeften: eten en ruimte, en die beide vooral duurzaam.

- Want zolang er mensen zijn, zullen ze eten. Eten is wel eens de intiemste vorm van omgaan met de omgeving genoemd. Vandaar ook het gezegde: 'Ik kan je wel opeten'. Je neemt de omgeving letterlijk in je op. Daarom horen voeding en milieu ook zo wezenlijk bij elkaar, in het leven en dus in de wetenschap.
- Dat geldt ook voor de component 'ruimte': Nederland is één van de dichtst bevolkte landen van Europa. Desondanks is de open ruimte, het buitengebied, waar ook de agrarische productie plaatsvindt, nog steeds te groot om beheerd te worden als stadspark. Dat geldt natuurlijk nog sterker voor het buitenland. Daarom horen agrarisch gebruik en alle andere vormen van ruimtegebruik zo bij elkaar in de wetenschap. Niet alleen in dit land, maar ook in de rest van de wereld. Het is toch fantastisch, dat wij in Wageningen jonge mensen mogen opleiden tot deskundigen op deze

uitermate boeiende taakvelden. En dat wij ons onderzoek mogen richten op de fundamentele en strategische vragen die zich op deze terreinen voordoen.

Daarom, als iemand mij zou durven vragen: is Wageningen een universiteit? Dan is mijn antwoord volmondig: ja! En direct daar achteraan: maar geen gewone universiteit. In Wageningen gaat het ergens over. Hier stellen wij door nieuwsgierigheid gedreven vragen zoals een jong kind tientallen vragen kan stellen als het met het leven kennis maakt. Mama, waarom vallen vogels niet naar beneden? Waar gaan de wolken naartoe? Papa, waarom groeien aardappelen niet aan een boom? Waarom neemt een slak zijn huisje altijd mee? Of zoals een jochie riep "Mam kijk eens, die heeft zijn camper bij zich".

Wij zijn in Nederland de meest gespecialiseerde universiteit, en wel met een specialisme dat zo algemeen is dat het iedereen elke dag raakt: voeding en ruimte om te leven.

Van LH naar LU, en wat nu? - heb ik boven mijn verhaal gezet.

Ik geloof dat er volop toekomst zit in een LU met deze nieuwgeformuleerde doelstelling. In termen van wetenschappen ligt hier in Wageningen (niet al te letterlijk in geografische zin) een grootse uitdaging. Met een nog betere onderlinge afstemming tussen de participanten van het beoogde Kenniscentrum Wageningen kunnen wij -nationaal en internationaal- een opvallende en zeker ook toonaangevende rol blijven spelen.

Ik hoop, ja ik verwacht dat wij, de samengaan-
de instituties, wereldwijd onze beloften zullen kunnen
waarmaken.

Dames en heren: hier staat een dankbaar mens.

Eigenlijk zou ik nu wel iedereen persoonlijk willen
noemen aan wie dank verschuldigd ben. Maar dat zou
niet alleen van mij, maar ook van uw
uithoudingsvermogen te veel vergen.

Ik ben steeds uitgegaan van een simpele levensfilosofie:
probeer het de mensen voor wie je leeft en met wie je
werkt naar hun zin te maken.

Heel vroeger dacht ik daar nog heel simpel over. Als ik
als wetenschapper de boer een betere koe zouden kunnen
bezorgen en mijn medewerker hielp mij daarbij, dan
waren we alle drie gelukkig.

Later heb ik ontdekt dat het geluk van mezelf, van de
medewerker en ook dat van de boer niet alleen
afhankelijk is van de kwaliteit van een koe, kortom:
dat de mensen met wie en voor wie je werkt wat
ingewikkelder in elkaar zitten.

Wie zijn dat geweest, de mensen voor wie ik heb
gewerkt? Het zijn onze studenten en al onze andere
afnemers van kennis. De afnemers zijn ook geen
eenheid, het zijn de primaire producenten, de afnemende
industrie, de toeleverende industrie, de detailhandel en
aan het einde zelfs alle miljoenen consumenten.

Eigenlijk zou je hen allemaal steeds bij je werk in
gedachten moeten kunnen hebben. Als ik me nu
dankbaar voel, dan heb ik dat allemaal in gedachten.

En de mensen mét wie ik gewerkt heb- mijn mede-
bestuurders van het college en van de universiteitsraad,
de medewerkers van de griffie -in het bijzonder mijn
secretaresse Wilma- en van het hele bureau, de vele
raadgevers vanuit de faculteit. Ze vormen een grote
verscheidenheid. Ook hen allemaal geldt mijn dank.
Ik waardeer het zeer dat u de moeite heeft genomen hier
aanwezig te zijn. Speciaal mijn 89-jarige schoonmoeder.

Met zoveel verscheidenheid om je heen te mogen
werken, dat maakt het leven wel interessant!
Het maakt jammer genoeg óók dat je, zeker als
bestuurder, vaak moet kiezen uit de vele mogelijkheden.
En kiezen voor de één, is soms pijn voor de ander.
Daarom past me op dit moment naast heel veel dank aan
al die verscheiden mensen met wie en voor wie ik mocht
werken, ook excuus aan degenen die ik wellicht pijn heb
gedaan.

Wageningen, dank je wel, het ga je goed!

Toespraak prof.dr. C.M. Karssen. Rector Magnificus Landbouwniversiteit

Dames en heren,

Toen we bij de voorbereiding van dit afscheid de titels van de beide voorgaande toespraken op ons lieten inwerken, leek er een ernstige fout te zijn geslopen in het programma: de minister zou als eerste spreken ....over de toekomst en daarna Theo Vos..... over het verleden! Het leek ons daarom vanzelfsprekend de volgorde om te keren.

Theo greep echter in. Zijn jarenlange ervaring met ministers en met de Haagse etiquette verzette zich ten principale tegen zulk een volgorde: De MINISTER SPREEKT ALTIJD EERST was het adagium en wij gehoorzaamden, zoals we dat in dit soort delicate zaken altijd gedaan hebben. In die zaken is Theo jarenlang onze leidsman geweest en niet alleen daarin.

En natuurlijk was de volgorde juist. De terugblik van Theo kreeg het juiste perspectief tegen de achtergrond van het toekomstperspectief dat getekend werd door de minister.

Dames en heren, mijn taak tijdens deze bijeenkomst is het verwoorden van de dank van de universitaire gemeenschap aan het adres van de scheidende voorzitter. Ik zal dat ook zeker doen.

Voordien wil ik echter graag een andere les van Theo in praktijk brengen. Hij en ik denken dat het , gelet op de samenstelling van het gehoor, een gemiste kans zou zijn wanneer ik deze gelegenheid niet zou gebruiken om zeer in het kort iets uit te leggen over onze reactie op de

plannen voor het Kenniscentrum Wageningen. ONZE reactie zeg ik met nadruk, en ik bedoel DE WAGENINGSE, d.w.z. de reactie van LUW en DLO. Ik kan dat doen, omdat de besturen van beide organisaties reeds gereageerd hebben op de plannen van de minister. We schetsten in het najaar een STREEFBEELD van de nieuwe organisatie. Ik vraag uw aandacht voor enkele aspecten daarvan.

We zeggen ja tegen het idee van een geïntegreerde organisatie. En we doen dat niet omdat het moet van de minister of het Parlement. Nee, we zien er nadrukkelijk meerwaarde van in. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan: versterking van de innovatiekracht en van de internationale positie; maar ook aan vergroting van de flexibiliteit van personeel en faciliteiten, en aan vergroting van de aantrekkelijkheid voor potentiële studenten.

Het kenniscentrum zal zich moeten manifesteren in het kruispunt van de agroproductie en de aandacht voor de groene ruimte. Dat is de kerncompetitie. We spreken vanuit de overtuiging dat er in de wereld slechts een agrokenniscentrum als het Wageningse is. En daarmee willen en zullen we ons voordeel doen.

Alle activiteiten binnen het kenniscentrum zullen strategisch gericht zijn of, zoals Theo Vos het zojuist zei: "het gaat ergens over". Dat laat echter onverlet dat de hoofdfuncties van de beide huidige organisaties behouden zullen blijven. Laat men in den lande dus niet denken dat de Landbouwuniversiteit ophoudt te bestaan. **DE UNIVERSITAIRE FUNCTIES ZULLEN IN DE NIEUWE ORGANISATIE ONVERKORT GEHAND-**

HAAFD BLIJVEN. Academisch onderwijs en fundamenteel onderzoek, o.a. ten dienste van de doctorsopleiding zullen blijven floreren.

Het grote verschil zal echter zijn dat die functies in een organisatie zullen samengaan met sterk marktgericht onderzoek zoals dat nu binnen DLO wordt verricht.

Beide complementaire deelfuncties zullen integraal worden aangestuurd door een College van bestuur in samenspraak met een Raad van Advies onder de regie van de Minister van LNV.

Hoe we dat precies gaan doen moeten we voor het grootste deel nog uitvinden. We zijn al hard aan het denken en gaan echt aan het werk als de beloofde nieuwe voorzitter is benoemd. Laat er echter geen misverstand over bestaan: **WE GAAN ER VOOR IN WAGENINGEN**, van hoog tot laag.

U begrijpt het, u hoort nog van ons.

Nu dan mijn eigenlijke opdracht: dankwoorden aan het adres van Theo Vos.

Om het in een ONELINER samen te vatten: **De LUW VERLIEST VANDAAG EEN MAN VAN ZEER GROTE ERVARING.**

Die ervaring was opgebouwd in een lange en diverse loopbaan binnen de Landbouwwereld. Ik herhaal dat niet Theo heeft dat zelf reeds getekend.

We hebben zeer geprofiteerd van die ervaring. De rijke ervaring met alle onderdelen van groene sector, zowel aan de ambtelijke kant als aan de zijde van het bedrijfsleven. En de ervaring in de spelonken van de Haagse politiek, een wereld die soms zo onwerkelijk ver weg

lijkt van ons Wageningse Arcadie. Kortom de ervaring van een rasbestuurder die alle regels en trucs van het spel kent.

Om het op mezelf te betrekken: Als bioloog en nieuwbakken bestuurder kon ik die ervaring ook zeer wel gebruiken. De LUW heeft n.l. sinds 1977 de opvallende gewoonte om rectoren te benoemen die niet aan de LUW hebben gestudeerd en dus eigenlijk niets van landbouw afweten. De voorzitters en Theo in het bijzonder compenseerden dat in ruime mate. En misschien was het daarbij niet eens zo belangrijk dat ze aan de LUW hadden gestudeerd als wel dat ze VAN BOEREN-AFKOMST WAREN en dat niet onder stoelen of banken staken. Peter van der Schans was daarvan een goed voorbeeld en Theo deed niet voor hem onder.

We nemen vandaag ook niet alleen afscheid van Theo Vos, nee we nemen afscheid van ZIJN HELE FAMILIE. Want ik aarzel niet vandaag het geheim te verklappen dat die familie grote invloed heeft gehad op het beleid van het College van Bestuur in de afgelopen jaren. Het was een soort geheim wapen. We hebben jaren gedeeld in de ervaring van Vader Vos, van de broers Vos en niet te vergeten van de Oomzeggertjes Vos. Hun visie op de bedrijfsvorm, de bedrijfsgrootte, op de keuze voor gewas en/of dier bepaalde onze visie op verleden en toekomst. Er was geen probleem zo groot of Theo viste wel een familielid op om de oplossing mee te adstrueren. Ik dank u allen daar zeer van harte voor. We zullen u node missen.

De jongere leden van de familie Vos hebben ons in de afgelopen jaren overigens ook enorm geholpen bij ons inzicht in de organisatie en de kwaliteit van andere

nederlandse universiteiten. Het spijt me dat ik ook dit geheime wapen nu bloot moet geven. Ik biecht echter aan de voorzitter van elders toch maar op dat we door de dochters en zoon van Theo en door diens vele neven en nichten alles afwisten van uw instellingen in positieve maar ook vaak in negatieve zin. We zullen dat missen. We rekenen erop dat de minster bij het benoemen van de nieuwe voorzitter zal letten op de aanwezigheid van zo'n onmisbaar netwerk.

Theo, ik hoop dat je begrepen hebt dat we echt veel van je geleerd hebben. Wij: dat zijn Henk van den Hoofdakker en ik als je medeCollegeleden, maar ook voorgaande collega's uit het CvB, je medewerkers en overige medebestuurders. Je hebt in vele dossiers je stempel achter gelaten: onuitwisbaar en onmiskenbaar. Sommige dossiers zijn nu, vaak succesvol, afgesloten, sommige liggen nog open en wachten op afronding, jouw invloed is echter niet meer uit te wissen en daarvoor zijn we je zeer dankbaar.

We hebben genoten van je verhalen en van je oprechte vriendschap. Ook die zullen we missen.

Theo, tot slot hoop ik dat je me het niet euvel duidt wanneer ik me nog even heel nadrukkelijk tot die camera daar wendt, -de camera die deze bijeenkomst thuis zal rapporteren-, en onze dank verwoord aan je vrouw Elise. Jij en ik weten tenslotte dat zij de echte geheime kracht is geweest achter je functioneren.

Elise, we zijn je zeer dankbaar voor die stille kracht, we bewonderen je vitaliteit en levensmoed. Jouw ervaring als vrouwelijk alumnus van de LUW, en als erelid van

de WVSV, voegde nog meer toe aan de ervaring uit de familie Vos. Mijn waardering daarvoor steeg tot grote hoogte toen ik vernam dat jouw jaarclub, in vergadering bijeen in jullie huis, unaniem haar vertrouwen uitsprak in de nieuwe rector magnificus. Het sprak des te meer aan toen bleek dat het gunstige oordeel niet zozeer gebaseerd was op de tekst van mijn column in het Alumniblad maar meer op de foto die daarboven prijkt. (Ijdelheid der ijdelheden, zei immers de Prediker). Mijn dank voor dat en voor veel meer is zeer groot.

Theo en Elise het ga jullie zeer goed. Zo God wil, nog vele jaren.